

DÜNDEN BUGÜNE SEKA D REN

Av. Murat Özveri

G R

SEKA zmit letmesi 1936 y l nda üretime geçmi , Cumhuriyetin sanayile me sembollerinden birisi olmu tur. SEKA'n n kurulu una kar ç kanlar ka t üretimini Ülkenin kald ramayaca n , bu i letmelerin ya amayaca n , ithal ka d n daha ucuz oldu unu söylemi lerdir. Bugün SEKA'y kapatanlar SEKA zmit letmesinin kapat lma gerekçelerinden birisi olarak *“1996 y l nda Türkiye'nin AB ülkeleriyle Gümrük Birli ine girmesi sonucu ithalatkolayla m . SEKA'n n yüksek üretim maliyetlerinden kaynaklanan güçlükleri iyice artarak çözümsüz hale gelmi tir”* diyebilmi lerdir.

SEKA'n n kurban edildi i özelle tirme politikalar n bu yaz da tart mak istemiyorum. Daha aç kças can m yan yor, ac duyuyorum. Duydu um aç n n nedenlerini, SEKA i çisiyle 15 y l ya ad m serüveni anlatmak istiyorum. Dolay s yla bu yaz bir iç dökmedir. Örnektir. Kendi ya ad klar m n d nda referans kayna yoktur.

I-SEKA Ç S YLE TANI MA:

SEKA'n n kuruldu u 1935 y l ndan 1988 y l na kadar SEKA'y Türkiye'de iyi kötü herkes bilirdi de, SEKA i çisini pek bilmezlerdi. 1988 y l na kadar SEKA i çisi Grev yapmam , hemen hiçbir i çi eylemine aktif bir kat l m sa lamam , evinden i ine, i inden evine gitmi , genellikle sa partilere oy vermi , muhafazakar bir i çi profili çizmi tir.

Sendika yönetimi de 1989 y l na kadar i çinin genel e ilimi do rultusunda olu mu tur. 1988 SEKA Grevi SEKA ve Ka t Sanayi aç s ndan da i çiler ve sendika aç s ndan da dönüm noktas olmu tur.

Türkiye SEKA i çisini 1988 greviyle tan m t r. Benim ilk tan mamda SEKA Greviyle olmu tur. An msarsan z 12 Eylül sonras nda ç kart lan 2822 Say l Toplu Sözle mesi, Grev ve Lokavt Yasas na sendikalar n ilk tepkisi *“Bu yasalarla Grev yap lamaz.”* ekinde olmu ,

SEKA i çisi ise bu yargıyı tersine çevirip bu Yasalarla da Grev yapabileceğini, hak aranabileceğini ortaya koymuştur.

1988 Grevine SEKA i çisi devrin Başbakanı Özal tarafından adeta zorlanmıştır. Sendikaların hiçbir uzlaşma önerisi kabul edilmemiştir, katı stokçuların, ithalatçıların atak yapması, SEKA'nın pazar payının düşürülmesi için grevi kullanmalarındır.

SEKA i çisi, grevin hemen her günü, fabrikada beklememiştir, yürüyüşler yaparak, protesto eylemleri gerçekleştirerek ve hiç para yardım almaksızın 133 gün direnmiştir.

Grev sonrası imzalanan Toplu Sözleşmenin hemen ardından, Grevi ve direnişi örgütleyen Zmit Übe Yönetimi, Sendika Genel Kurulunda seçimleri de kazanarak 16-17 Aralık 1989 tarihinde yönetime gelmiştir.

133 günlük Grev SEKA açışından da dönüm noktasıdır. Grev süresince Katı ve Katı ürünlerinin tamamının ithalatında sıfır gümrük uygulanması, özellikle yaz tatbında yaşanan kalite farkı, katı sektörünün büyük bir darbe yemesine neden olmuştur.

II- SEKA ÇİSİNİN DUYULMAYAN STENMEYEN FERYATLARI

SEKA Zmit letmesinin kapatılması tartışmalarında 51 gün süren direniş süresince kapatılmayan savunanlar sürekli olarak iki noktadan üzerinde durmuşlardır. Birincisi SEKA'nın teknolojisinin eski olması ve kötü yönetimi, ikincisi ise, yıllar boyunca işçilerin ve sendikaların, SEKA'nın sorunlarına duyarsız kalması, SEKA Zmit letmesinin bu hale getirilmesinde işçilerin ve sendikaların da suçlu olduğu iddialarıdır.

Bu sözler o denli sık tekrarlanmıştır ki, 1990 yılından beri süreci SEKA i çisiyle birlikte yaşam olmama kararın zaman zaman ben bile kuyduğumdur.

"Hafızaları be er nisyarla maluldür" derler. Doğrudur. Çok çabuk unutuyor, ya da unutturuluyoruz. Bu nedenle arıve dönmek SEKA i çisinin duyulmayan feryatlarının bir özetini kronolojik olarak ortaya koymak zorunluluk haline gelmiştir.

1-1988 grevinin SEKA'yı batırmak için işçilere karşı yürütüldüğü rakamlarla ortaya konulmuştur.

SEKA i çisi greve ç k mak istememi , Grev öncesi içerisine itildi i yoksulla may anlatarak o günün ko ullar nda oldukça mütevaz bir zam talep etmi tir. Yönetim ise hiçbir öneriyi görü memi , SEKA i çisini yok saym t r .

Gerçekten de;1988 Grevinde işçinin talep ettiği, 90 Milyar/Y≥ l'd≥ r. Grevde geçen 133 günde 1988 fiyatlar≥ na dayal≥ üretim kayb≥ yaklaşık k 133 Milyar TL.Grev nedeniyle uğran≥ lan Pazar kayb≥ % 40 olmuş, Grev döneminde 104.268 ton ithalatla karş≥ lanm≥ ştı r. Sadece bu rakamlar dahi SEKA için oynan tezgahlar≥ ortaya koymaya yetmektedir. Yukar≥ da belirtmiş olduğumuz gibi gümrük duvarlar≥ n kald≥ r≥ lmas≥ oyunu da devreye girince manzara tamamlanm≥ ştı r. 1988 grevinin iflas≥ n eşğinde olan TOPRAK holdingi adeta küllerinden yeniden yaratt≥ ğ≥ kağ≥ t sektöründe çok s≥ k söylenen malumun ilan≥ d≥ r.

2- Devlet planlama te kilat n n DPT VIII Be Y 11 k Kalk n ma Plan Özel ihtisas Komisyonu Raporunda yapm oldu u tespiti, SEKA i çisi 1990 May s nda yap p yetkilileri göreve ça r m t r .

Ka t Sektöründe kamu olmaks z n sadece özel sektörle ulusal ka t sanayinin ayakta kalamayaca DPT VIII Be Y 11 k Kalk n ma Plan Özel ihtisas Komisyonu Raporunda da belirtilmi tir.

DPT VIII Be Y 11 k Kalk n ma Plan özel ihtisas kurulu raporuna göre ka t sanayinde özel sektöre verilen te vikler amac na uygun kullan lamam t r .

Rapora göre: *“Bugüne de in te viklerle al nan makineler ço unlukla Avrupa'n n ölçek ve standartlar ile teknolojisi ekonomik olmayan ikinci el makineleri olmu tur. Gümrük ve fonlarla 'kendine yeterli olma' politikalar , yat r m maliyetini dü üren ikinci el makinelerin özel sektör taraf ndan al nmas n te vik etmi tir.”*

Ayn rapora göre ka t sanayinin uluslararası rekabete kar koyabilmesi için: *“Türk ka t Sanayisi'nin uluslararası rekabetinin ancak teknolojik düzeyinin yükseltilmesiyle gerçekle ebilece i, bu ba lamda öncelikle mevcut ka t makinelerinin modernizasyonu ile birlikte modern teknolojiye sahip makinelerin ithalat n n özendirilmesi,*

ölçek ve standartlar itibariyle ekonomik olmayan ikinci el makinelerin ithalinin önlenmesi gerekmektedir.”

Sendika ise 1990 may s nda *“. Tüm dünyada kapasiteli*

makinelere do ru bir yöneli varken ayn dönem içinde yurdumuzdaki yeni tesis say s n n artmas na mukabil kapasite art n n çok c l z kalmas n n tek nedeni ülkemize son y llarda kurulmu bulunan ka t fabrikalar ndaki makinelerin, Avrupa'da rekabet anslar kalmad için sökülümü olan eski makineleri ithal etmek suretiyle temin edilmesinden kaynaklanmaktadır.”

Bugün Özelle tirme daresi, Türkiye’de ka t-karton gereksiniminin % 45-47’sinin ithalatla kar lanmas n , SEKA’n n pazar pay n n % 3 ‘lere “dü ürümü ” olmas n SEKA’n n kapat lmas na gerekçe olarak göstermektedir.

Bir kamu kurulu unda beklenen her eyden önce ithalat n artmas ndan endi e duymas ithalat azaltacak önerilen üzerinde yo unla mas d r. thalat n iç tüketimin % 45, 47’sini kar layacak hale gelmesi, ülkemizde ki i ba na ka t-karton tüketiminin Avrupa Birli inin alt da biri, Yunanistan’ n üçte biri düzeyinde oldu u, talebin sürekli yükseldi i de dü ünüldü ünde kelimenin tam anlam yla ürkütücüdür.

Özelle tirme idaresi bugün ithalat bir marifetmi gibi sunup SEKA’n n kapat lmas na gerekçe olarak gösterirken, ka t i çisi SEKA’l , Türkiye’nin bir ithalat cennetine dönü türülmek istendi ini ithalat n olumsuzluklar n , üretimin kaliteye yönlendirilmesi gerekti ini 1990 y l nda adeta hayk rm t r. Sendikan n 1990 y l nda dergisinde “uyar yoruz” ba l ile yay mlam oldu u rapora göre; *thalat olay do al bir ekilde ele al nd takdirde, ilk bak ta basit bir döviz hovardal ekinde görülebilir. Ancak bizim burada belirtmek istedi imiz husus: Ülkemiz Ka t ve Karton sektörünün y llarca alt ndan kalkamayaca bir darbe yemi bulundu u ve salt bu nedenle ülkemiz ekonomisinin gelecekte ba edemeyece i bir maceraya sürüklenmi oldu udur.*

Yöneticili i üretim miktarlar n art rmak ekinde kabul eden bir zihniyetin elinde bulunan SEKA, son y llarda kalitesini bozmu olmas nedeniyle zaten serbest piyasada son tercih durumundayd . Bugün ise apar topar ç km oldu u Grev nedeniyle serbest piyasadaki en önemli

mü terilerini çok zor durumda b rakm olmas yüzünden prestijini yitirmi durumdad r.”

3-SEKA zmit letmesine Yat r m Yap lmas Gerekti ini 1990 Y l nda Resmi Raporlara Dayanarak Ortaya Koyan Sendikaya ‘Kapat r z’ Yan t Verilmi tir

1990 T S görü meleri ba lamadan önce Sendika Tüm SEKA'larda eskiyen teknolojilerin yaratm oldu u verim kay plar ve ta d risklere dikkati çekebilmek için SGÜM ve Çal ma Bakanl na Ba vurarak durum tespiti yap lmas n istemi tir. SEKA zmit i letmesinde yap lan incelemeler sonucu i haz rlanan rapordan çok k sa bir bölümünü aynen al nt l yorum. Rapora göre SEKA zmit i letmesinde; “Yük asansörlerinin kontrolleri yap lmam ve asansörlerin bir k sm güvenli de il. Kald rma makinelerinin periyodik kontrol kartlar yok. yeri binalar n n genelinde camlar k r k, baz bölümlerde çat lar akmakta, kanal üzerinde z garalar bulunmamakta, zeminde su birikintileri olu makt. Selüloz k sm SO2 üretim ünitesinde yüksek oranda gaz kaça var, buna kar n ölçü cihaz yok. yerinin de i ik ünitelerinde bulunan yang n merdivenleri çürümü olup, tehlike arz ediyor. 1,2,3,5. ka t fabrikalar nda kopan ka t lar makineye el ile veriliyor. Bu i ler yap l rken, i çilerin her an büyük tamburlar aras na ellerini kapt rma ihtimali bulunuyor.”

Bu rapora kar SEKA'n n yönetim kurulunun ve devrin, iktidar n n tepkisi SEKA'y kapat r z olmu tur. lginç ve çarp c olan , Sendika hiç de ilse yap lan yamalardan oku görünmez hale gelmi , s k s k f rlay p i çilerin surat n da tan bir römork'un okununun de i tirilmesini istedi inde SEKA yöneticilerinin tasarruf tedbirlerini gerekçe göstererek römorkun okunu dahi de i tirmekten kaç nmalar d r. Bunun üzerine Sendika kaza geçiren bir i çi üzerinden dava açm , SEKA b rak n römork'un okunu o günün paras yla 50 römork al nacak bir tazminat ödemek zorunda kalm t r. Ya anan bu geli meler üzerine Sendika SEKA kötü yönetiliyor diye bir aç klama yapmak zorunda kalm t r. Aç klamada **SEKA KÖTÜ YÖNET L YÖR**denildikten sonra;

“K saca i çi ne zaman hak isterse çok ilginçtir, i letme, i yeri neresi olursa olsun kapan yor. Sorumlu gösterilmeye çal lan ise i çiler.

Toplu Sözle mesi görü melerinde aç kça ifade ettik. Kamu oyuna, yetkililere, raporlar sunduk. SEKA'daki temel sorun **YÖNET M HATALARIDIR!** Bu hatalar n ba nda SEKA yöneticilerinin 1930'larda kalan, art k ça d l nedeniyle terk edilen yönetim anlay lar gelmektedir. Bu hatalar gidermenin mümkün oldu unu, i güvencesinin, yeterli ücret ve sosyal güvenceler temelinde i motivasyonunun yap lmas ile verimlili in artaca n bilimsel ara t rmalara n da muhataplar m za anlatmaya çal t k. Kendilerinin de inkar edemedikleri bu gerçekler kar s nda söyledikleri **'bugüne kadar var olan yönetim anlay n sürdürmekte kararl y z' olmu tur** sözleriyle yönetim hatalar na dikkat çekilmeye çal lm t r.

4- Özelle tirme daresi 2004 y l nda SEKA zarar ediyor kapat lmal , Dünya Bankas 2000 tarihli raporunda özelle tirmenin gerçekte tirilmesi için i çinin deste ini sat n almak gerekir derken Selüloz sendikası n n 1992 tarihinde yap lan Genel Kurulunda 13 y l öncesinden üretilen bahaneler te hir edilmi tir.

Dünya Bankas 2000 y l nda yay mlam oldu u raporunda sorunlu bir i letmeyi “ *çileri güçlü bir sendikada örgütlü olan ve mülkiyeti Devlete ait bir i letme olarak*” tan mlam , özelle tirmenin sorunsuz ya anabilmesi içinde i çilerin deste inin sat n al nmas n önermi tir. Dünya bankas na göre i çiler ve onlar n örgütleri olan Sendikalar n özelle tirmeye kar ç kmalar n n temel nedeni gelecek kayg lar n n giderilmemi olmas d r. Bu kayg n n giderilebilmesi için Dünya Bankas i çilerin deste inin özelle tirme tazminatlar yla sat n al nmas n , bu tazminatlar n sendikalar n direnme gücüne göre i çilerin 3 y ll k ücretleri tutar kadar ödenmesini önermektedir.

Bugün netle en bu olgular 1992 tarihinde yap lan Sendika Genel Kurulunda ÖZELLE T RMEYE YÖNEL K yap lan ilk tespitle ortaya konulmu tur. Bölümler halinde al nt land r yorum.

“Kamuoyunda, bas nda, sürekli olarak devletin küçültülmesi ana fikri çerçevesinde K T’lerin özelle tirilmesi, i çilerin fedakarlık yapmalar gerekti i fikri i leniyor. Bas nda hemen hemen her gün K T’lerin özelle tirilmesine ilkin haberler ç k yor. Art k öyle bir hava estirilmiş durumdaki adeta K T’lerin özelle tirilmesi konusunda herkes hem fikir, büyük bir sab rsl kla bu i in ne zaman ve nas l olaca tart l yor. K T’lerin özelle tirilmesi, topluma tüm kötülükleri ortadan kald racak bir sihirli ilaç gibi sunuluyor. K T’lerin özelle tirilmesi gereklili ini savunanlar, çok ilginç bir yakla mla, K T’lerde çal an yüz binlerce i çinin gelece i gündeme geldi inde sorunu hiç saklamadan, sadece i ten at lacak i çilerin siyasal iktidara kar bir tepki yarataca kayg s ndan yakla p, bu tepkiyi eritecek, k sa vadeli yüzeysel önlemler önererek K T’lerin özelle tirilmesinde Hükümeti cesaretlendirmeye çal yorlar. Hiç kimse i ini kaybetmeden binlerce i çinin gelece inin ne olaca n , artan i sizli in getirece i toplumsal sorunlar görmek bile istemiyor, yang ndan mal kaç r rcas na K T’ler yarat lacak bir fiili durumla alelacele özelle tirilsin isteniyor. Hatta K T’lerin bir an önce özelle tirilmemesi durumunda, Hükümetin inand r c l n yitirece i söylenerek, hükümet bir de bu anlamda köye s k t r l maya çal l yor.

SEKA ADETA ZORLA ZARAR ETT R LMEYE ÇALI ILIYOR

Sizleri s kma pahas na da olsa bu konunun üzerinde biraz daha durmakta yarar var diye dü ünüyorum. Biliyorsunuz, ka t sektöründe fiili üretimin yakla k %60' n bir K T olan SEKA yap yor. Özel sektör üretiminin çok önemli girdileri ise yine SEKA'ca kar lan yor. K T'lerin kurulu mant n toplumun sosyal ve ekonomik ya amda üstlendikleri misyonlar biliyorsunuz. Di er K T'ler gibi SEKA'da ülkede ka t üretiminin alt yap s n olu turduktan sonra özel sektöre devredilmek, özel sektör ka t üretimini ucuz girdilerle beslemek için kurulmu tur. Ancak, kuruldu u günden bugüne kadar SEKA, bir yandan ucuz girdiler sa larken öte yandan kurulu kapasitesini sürekli artt rarak ülkemizi dünya ka t-karton üretiminde, 30. s raya yükseltmi tir. 1936 y l ndan 1970 y l na kadar sadece zmit Müessesesinde üretim yapan SEKA 1936'da 10.000 ton olan ka t- karton üretim kapasitesini, i letme say s n da 9'a ç kartarak 577.300 ton/y la ç kartm t r. SEKA kapasitesini artt r rken, i çi say s n dü ürmü , çal an i çi say s 1980'de 12.691 iken, 1991 Kas m ay sonu itibari ile 10.961'e dü mü tür. Ki i ba na üretim ise 1980'de 27 ton iken 1990'da 51.6 tona ç km t r. SEKA'n n 1980'de 13 Milyon Dolar olan ihracat , 1991 Kas m sonunda 10 misli artarak 103 Milyon Dolara ç km t r. SEKA'da 10 y l boyunca yat r m anlam nda hiçbir geli me olmam t r. Yani SEKA yat r m yapmadan, i çi say s n dü üyerek, kapasite kullan m n , verimlili i %110'un üzerinde artt rabilmi tir. SEKA bu geli meyi, her geçen gün küçülen ekme ine ra men, daha fazla çal an i çisine borçludur. Bu genel tablo içerisinde SEKA i çisi 111 kat zamlanan ekme ine ra men, kendisinden bekleneni fazlas yla yapm t r. Bugün ise, 10 y l boyunca bir çivi çakmayarak rantiyeye ekonomiyi besleyenler K T'lerin özelle tirilmesini bir zorunluluk olarak dayatmakta, 10 y ld r olu an kamu aç klar n n, d borçlar n faturas n i çilere ç kartmaya çal maktad r. K T'ler zarar etmektedir. Özelle tirilsin, i çiler soka a dökülsün, a zlar na siyasi iktidar rahats z etmeyecekleri oranda bir parmak bal sürülsün. Bir ba ka ifadeyle, 10 y ld r çal an i çinin fedakarl ile, zarar ettirmek, bat rmak için herkesin elinden geleni yapmas na kar n ayakta kalabilen SEKA, özel sektöre pe ke çekilsin. K T'lerin bir kötü kaderleri vard r. Bunu en iyi K T'leri yönetenler bilir, ama söyleyemez. K T'lerin kar etmesi için elinde her türlü olanak vard r ama, neredeyse bir devlet politikas haline gelen bir anlay n zorlamas yla, kar ettirilmezler, çünkü onlar hep özel sektörün yedek tekerle i gibi görülmü lerdir. K T'ler üretecek, ucuza özel sektöre girdi sunacak, özel sektörde kar edecektir. Sürekli zarar etti i söylenen, SEKA i letmelerinin, sat has latlar ve kar l k durumlar özel sektör fiyatlar yla yeniden hesapland n da, SEKA i letmeleri tüm dönem boyunca kara geçmekte ve bir Grev y l olan 1988'de (azalan üretime ra men)

toplam işletme karı 238 Milyon liraya ulaşmaktadır. Fiili kar ile özel sektör fiyatları ile elde edilebilecek olan kar farkı 1985'de 30 Milyon, 1986'da 72 Milyon, 1987'de 148 Milyon ve 1988'de 225 Milyon TL. lirasındadır. Bu çarpık gelişme son iki yıl içerisinde de demedisi gibi SEKA aleyhine daha da arttı. Endişesini taşıyan maktayız. Zarar olgusunun üzerinde fazla durma gereksinimi duyuyorum. Çünkü, her vesileyle K T'leri SEKA'ya gündeme getiren herkes adeta artlan maliyetleri nedeniyle K T'lerin, SEKA'nın zarar ettiğini söylemek gereksinimi duymaktadır. Üretim süreci bir bütündür. Bu süreçte yer alan işletmeden yöneticisine, genel ekonomik politikalar kadar bir dizi etken işletmenin kar ya da zarar etmesinde bir faktör olarak yer alabilir. Ekonomik bir birimin temel mantığı da çok doğrudur. En az yatırımla, en çok kar elde etmektir.

K T ZARARLARINDAN ÇİÇİLER VE SENDİKALARI SORUMLU DEĞİLDİR.

Bir işletmede çalışan işletçiler, ne denli çaba gösterirse gösterebilir, ne kadar fazla çalışsalar çalışsın, sen kazandıysan düşük faizle kamu bankalarıyla tutar, yüksek faizle krediler alırsın, ürettiğini, piyasa fiyatlarındaki artışta satar, hammadde ve girdileri piyasa koşullarına göre değerlendirir, siyasal baskılara ya da kişisel tercihlerine göre yaparsan, kar etmen mucizedir. Sen işletmeni, 1930'lu yıllarda işletmecilik anlayışıyla tek doğrudan doğruya biliyorum saplantısından hareketle, çalışanları tümüyle dışlayarak, onlara sadece emirler verilmesi gerekli bir sürü gözüyle bakarsan ödüllendirme ya da cezalandırmada kişisel, önceden bilinmeyen bir kuralsız ortam yaratırsın, çalışanları üretime sahip çıkmaya, ya da üretimi arttırmaya, motivasyonunu sağlarsan, çalışanlar, amirlerinin kişisel kaprisleriyle ceza alma kuruşuyla ya da parasız, elbetteki kar edemezsin. Zarar, karın kardeşi değildir. Elbette bir işletmenin her zaman mutlaka kar edeceği de beklenemez. Ancak, işletmecilik mantığı zarar edildiğinde, zararın nedenlerinin doğrudan yerlerde, doğrudan mantıklı aranması da zorunluluktur. Bir işletmede iş gücü verimliliği 10 yılda yüzde 10'daki düzeyden yüzde 100'ün üzerinde arttıysa, hiçbir yatırım yapmadan bu işletmede kapasite kullanımı yüzde 90'na çıkmışsa, ihracat 10 misli arttıysa ve bu işletme halen zarar ettiğini söylüyor, bunun nedeni olarak da, yüzde 30'lara düşmüş işletçilik maliyetlerinde artış yorsa, bu arayışta artış, zararın nedenlerini ortaya çıkarmak değil, kasıtlı olarak zararın nedenlerini gizleme ve kasıtlı olarak işletçilerde arama çabası var demektir. "

K T'LER KÖTÜLÜKLERİN ANASI MI ?

" Biz, hem üreten hem de tüketen insanlar olarak bu zararlar

anlam yoruz... K T'lerin zarar ediyor gerekçesiyle iç ve dış sermaye güçlerine satılmamasına, çalınanların i ten ç kar lımlarına karşı. Ama unu da anl yoruz ve hak veriyoruz.: K T sorunu diye bir sorun vardır: onlar verimli ve gerektiği gibi çalışmas halinde ve uluslar arası ve ulusal ticaret kurallarına uygun bir yapılanma içine girerse ekonomi üzerinde bir yük de il, ekonominin verimli bir gücü olabilir, öyle de olmalıdır. Beklentimiz budur....”

5- 15 yıl boyunca yayınlarla Mitinglerle SEKA çisi Özelleştirme Gerçeğini Duyurmaya çalışılmıdır.

Yapılan konuların, basın açıklamalarının editimlerin, raporların tamamını bu yazıda anlatmak olanaklı değildir. Ancak çok önemli gördüğüm 1998 SEKA direnişini ve ne yazık ki medya da bir satır dahi yer almayan, bir hafta süren ve Ankara da TBMM ne dilekçe vererek sonlanan “sosyal devlete sahip çık yürüyüşüne” de inmeden geçemeyeceğim.

SEKA zmit iletmesi 1 Ekim 1998 tarihinde de o günkü ANAP-DSP koalisyon hükümetinin kararıyla kapatılmamasına karar verilmiştir. Kapatma kararının iletmeye ula t gün başlayan direniş kapatma karar

kaldırılana kadar 38 gün sürmüştür. Karar ve direnişin Türk sendikal hareketinde e ine az rastlan r özellikleri vardır.

Kapatma karar iletmeninin ar za nedeniyle durdu u, tüm sendika yöneticilerinin Ankara’da toplantıda bulundu u bir Cuma akşamı adeta baskın ekinde ula t r l m t r.

Kapatma karar iletmeye gönderildi i dönemde sendika genel kurul sürecini ya amaktadır, zmit iletmesi çalınan sendika içerisinde muhalefeti temsilen sendika genel merkezi aleyhine genel kurul iptali davası açılmıdır.

çiyi yönlendirebilecek hiç kimsenin bulunmadığı, hatta i çinin bulunmadığı ortam fırsat olarak görülmüştür. Ancak sonraki gelişmeler hiçte umdukları ekinde gelişmemiştir.

Sendika hukuk danişmanı olarak sendika içi muhalefetle görüşümüzde, ilk tepkileri sendika içi çekimiyi askıya alacakları olmuştur, muhalefet önderleriyle birlikte o anda fabrikada olan tek i ç gurubu olan sosyal tesislerde çalınan işçiler fabrika kapısının da barikat yaratmışlardır.

Yerel televizyonlar ve basın aracılığı ile işçiler fabrikaya davet edilmiş, yaklaşık iki saat içerisinde binlerce işçi fabrikada

toplantıdır.

Gelen iştirakçilerden bir kısmı emekli olan iştirakçilerdir. 60 yaşın üzerindeki SEKA'dan emekli bir teyze elinde karınca duşuyla zmit'in derbent ilçesinden gelip iştirakçilere moral vermesi duygusal anları yaşanması nedeniyle olmuştur.

38 gün boyunca SEKA iştirakçisi Kocaeli halkıyla adeta tek bir vücut olmayı başarmış, iştirakçilerde arızaları giderilmi fabrika üretimine alınmıştır.

Kapatma kararına karar veren SEKA'da iştirakçilerle ilgili 657 sayılı yasaya bağlı çalışan memur statüsündeki çalışanların iştirakçilere siz üretin biz satarız demesi belirleyici olmuştur, dünyada emek az rastlanırla bir şekilde kapatılan bir iştirakçilerle ilgili iştirakçisiyle memuruyla üretime devam edip sipariş almış satış yapmıştır.

SEKA'da çalışan masınan kararlı bazı iştirakçilerin evinde olduğu, evinden yerel televizyonları aradıkları anları dışında iştirakçilerin SEKA iştirakçilerinin

kapısının üzerine "ONURLU İNSANIN DİRENİ KAPISI" yazsınlar şeklinde yazılmışlardır.

SEKA zmit iştirakçilerinin kapısının 38 gün süresince Kocaeli'nde fabrikadan çıkan her iştirakçi servislerinin u ramadan geçmediği bir miting alanına dönmüştür.

İlk kez iştirakçi sendikasıyla memur sendikası ortak eylemler örgütlemiş ortak alternatifler yaratmışlardır.

O günün muhalefeti bugünün iktidarına da eyleme büyük destek vermiştir.

38 gün sonra SEKA'nın kapatılma kararı kaldırılmış, SEKA yeniden üretime geçmiştir.

Kapatma kararını kaldıranlara yazarak ki bu kez de SEKA'yı doğrudan ölüme terk etmişler, hiçbir yatırım yapmamışlardır. Bunun üzerine sendika "yaşasın SEKA direnişimiz" sloganlarıyla bir yere varılmayacağına SEKA'nın acilen yatırılması gereksinimi olduğunu ilan ederek toplantılar düzenlemiştir.

SEKA sinemasında iştirakçiler ve memurlarında katılmalarıyla yapılan bir toplantıda SEKA'da emek yerindeyse ameliyat masınan

yat r l m , toplant da söz alan i ç i ve memurlar SEKA'n n nas l istismar edildi ini somut örnekler vererek aç klam lard r. Bu toplant da i ç iler;

SEKA mekanik atölye de i ç iler bo yatarken milyarca lira d ar ya ödenerek mekanik atölyede giderilecek ar zalar n dahi d ar ya yapt r ld n somut örnekler vererek, at k ka tlar n kantara ç kart lmadan slat ld n , SEKA'n n tomruklar n n nas l ya maland n vb. anlatm lard r.

SEKA müfetti lerinden bu somut olaylar n üzerine gidip gerçek olup olmad n ara t r malar sorumlular n bulmalar beklenirken tam aksini yap p i ç iler ve memurlar, hatta bizim hakk m z da neden böyle konu tunuz diye soru turma aç m lar, gösterdi im tepki nedeniyle beni soru turmada da tan k olarak nitelendirilmi lerdir. Sadece bu olay dahi SEKA ve SEKA gibi i letmelere nas l bak ld n , bu i letmelerin ne gözle görüldü ünü ortaya koymas aç s ndan çarp c d r diye dü ünüyorum.

17 A ustos 1999 depremine kadar çivi dahi çak lmad gibi, depremden sonra zarar gören su borular bahane edilerek SEKA'n n kendi tesislerinden su almas engellenmeye, yuvac k baraj ndan su almak zorunda b rak lmaya ba lanm t r. SEKA kendisine ait sabanca

gölündeki tesislerinden suyu bedavaya al rken, sataca ka ttan daha pahal bir fiyatla yuvac k baraj ndan su almaya zorlanm t r.

17 A ustos depreminden sonra dünyanın gözü önünde ya anan insanl k utanc ndan ya anan duyars zl klardan b kan SEKA i ç isi ve Kocaeli Sendikalar birli i üyesi sendikac lar Kamuoyunun dikkatini Sosyal devlete çekmek için bir hafta süren bir yürüyü ba latm lard r. Sibel Can'n n kilolar yla çok me gul olan medyam z n ilgi göstermedi i bu yürüyü sonras nda TBMM'ne bir dilekçe sunulurken denilmi tir ki;

Kocaeli Sendikalar Birli i TÜRK- , D SK, HAK- , KESK ve KAMU-SEN üyesi sendikalar n olu turdu u demokratik bir platformdur.

Ülkemizde ya anan siyasi, sosyal, ekonomik süreçlerin her bölgede oldu u gibi Kocaeli'de de çal anlar ve emekliler aç s ndan her geçen gün var olan sorunlar çözmek bir yana daha da a rla t ran bir seyir içerisine girmi tir.

17 A ustos ve 12 Kas m 'da bölgemizde ya anan deprem felaketi bir sanayi bölgesi olan bölgemizde genel olarak ülkemizde çal anlar n ya am oldu u sorunlar n daha da a rla mas n da beraberinde getirmi tir.

Deprem sonrası ula m dan ileti me kadar ya anan sorunlar, kal c konutlara halen ba lanmamas , bölgedeki yanl sanayile me ve yer seçme uygulamalar n n halen sürmesi, 148 bine ula an i kayb na kar çözümler üretilmemesi, zorunlu tasarruflar n çal anlara ödenmemesi, bölgede ya ayanlar aras ndaki kayg y daha da arttı r m t r .

nsanlar bölgede yat r m , i , istihdam beklerken aksine bir tutum içerisine girilerek TÜPRA ' n blok sat n n , POA , SEKA, PETK M, GSA gibi kurulu lar n özelle tirilmesinin gündeme gelmesi, bölgemiz çal anlar n yaralam t r .

Bölgedeki 45 belediyeye İller Bankas 'ndan pay ayr l rken, özel durumlar n n dikkate al n mamas , Türkiye 'nin en çok vergi ödeyen ili olan Kocaeli'ne Isparta Belediyesi kadar pay ayr l mamas , medyan n tüm bu sorunlara magazin boyutunun d nda yer vermemesi bölgemizdeki çal anlar aras nda izole edildikleri duygusunun do mas na yol açm t r .

Öte yandan ise, Anayasam z da yer alan " *Sosyal Devlet* " ilkesini ça n gerisinde kald söylemi ne yaz k ki bizlere hizmet etmek için siyasi sorumluluklar alm , önemli bir kesim taraf ndan da payla lan bir görü haline gelmi tir.

Oysa, halen yürürlükte bulunan Anayasam z n 2. Maddesinde Türkiye Cumhuriyeti Devleti " *Demokratik , Laik Sosyal Hukuk Devleti* " olarak tan m lanm t r .

Anayasan n 5. maddesi ise Devletin temel amaç ve görevlerini tan m larken " *Sosyal Hukuk Devleti* " kavram n özellikle vurgulayarak ... " *ki ilerinin ve toplumun refah ve mutlulu unu sa lamak , ki inin temel hak ve hürriyetlerinin , SOSYAL HUKUK DEVLET ve adalet ilkeleriyle ba da mayacak surette s n r layan siyasal , ekonomik ve sosyal engelleri* " kald r may devletin temel amaç ve görevleri aras m da saym t r .

Maddenin gerekçesinde " *ferdin insan haysiyetine uygun bir ortam içinde ya amas n gerçekte tirme* " sosyal devletin görevi oldu u aç kça belirtildikten sonra " *ferdin hayat nda onun temel hak ve özgürlüklerinden oldu u gibi yararlanmas n engelleyen sebepleri ortadan kald r mak, sosyal devletin görevidir* " denilmektedir.

Anayasamızın bu aç k amir hükümlerin kar n, Sosyal Devletle uzaktan yak ndan ilgisi olmayan 19. yüzy l n “bekçi “ devlet anlay , yeni bir kavramm gibi topluma sunulmakta, hatta bu anlay , siyasi, ekonomik, sosyal kararlara yön vermektedir.

Anayasan n temel felsefesini olu turan Sosyal Devlet anlay ndan uzakla ma, Anayasada yer alan ve a a da somut örneklerini verece imiz bir dizi konuda temel hak ve özgürlüklerin kullan lmas n olanaks z k lm t r.

Medyadaki tekelle me nedeniyle anayasan n 26. maddesindeki “dü ünceyi aç klama ve yayma hürriyeti “ kullan lamaz hale gelmi tir.

Bilindi i gibi ça da , demokratik bir toplumun demokratik de erlerini koruyup geli tirebilmesi için bilgiye ula ma, dü üncelerini özgürce balar yla payla ma hakk ya amsal önem ta maktad r.

Bilgi ça olarak da tan mlana günümüz ko ular nda bilginin üretilip yay lmas nda söz sahibi olman n bal ba na bir güç haline gelmesi, MEDYA’da tekelle meyi de beraberinde getirmi büyük sermaye gruplar n n hakimiyeti alt na giren medya, bu gücünü kendi ideolojik yap lanmalar n uygun olmayan her olay topluma sunmama ekinde kullanmaya ba lam , kara endekslenen habercilik, magazinle erek toplumun izole edilmesini, tek yanl artland rmay do urmu tur.

Kocaeli’de 1 Nisan 2000 tarihinde yap lan miting ve miting sonras yürüyerek T.B.M.M’ye gelinmek zorunda kal nmas , medya tekellerinin ideolojik tarafl l n n somut göstergesidir.

POA ‘ n özelle tirilmesi örne inde ya and gibi, medya gruplar n n bu tür ihalelere girmeleri de söylediklerimizin bir di er kan t d r.

güvencesinin bulunmamas anayasan n çal ma hakk ve ödevi bal kl 49, çal ma artlar ve dinlenme hakk bal kl 50, sendika kurma hakk bal kl 51, toplu i sözleşme grev hakk ve lokavt bal kl 53, ücrette adalet sa lanmas bal kl 55, sosyal güvenlik hakk bal kl 60. maddelerinin uygulanmamas sonucunu do urmu tur.

Çal ma herkesin hakk ve övidir. Bireyin bir i te çal mas sadece onun ve ailesinin bir gelir güvencesine kavu mu olmas anlam na da gelmektedir. Çal arak, üreterek topluma katkı da bulunma, bireyin kendisini gerekli ve yararlı hissetmesi

kendisiyle dolayısıyla da toplumla da barışık olmasının, toplumsal huzurun devamının sağlanması en önemli araçtır.

Türkiye 1995 yılında onaylamasına 1996 yılında başında beride gerekli yasal düzenlemeleri yapma yükümlülüğü altına girmiş olmasına karşın, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 158 sayılı sözleşmesinin gereklerini halen yerine getirememiştir.

Sendikaların korkusu içerisinde olan işçiler, Yasas'ında kendilerine tanınan hiçbir hakkı talep edememekte, ücret bordrosu dahi isteyememektedir. SSK prim kaçakları, günde 12-15 saat fazla mesai ödemediği çalıştırma, terekleme çalışmalarıyla ilgili rutin uygulamaları halinde gelmektedir.

Sendikaların kalkan işçiler ise hemen itibaren atılmakta, Anayasal bir hakkı kullanan işçilere, yargı önünde haklı kişiler dahi haklarını yitirerek acı bedeller ödemek zorunda kalmaktadırlar, var olan yasal sistem buna karşın etkili bir koruma getiremiyor ise; yukarıda da görüldüğü üzere Anayasal hakları, bireyler tarafından kullanılmamaktadır. Anayasa uygulanmamaktadır demektir.

Kamu çalışanlarının yıllardır vermiş oldukları demokratik mücadeleyi bozarak karmak, güdümlü sendika yasalarına onları mahkum etmek için Yasa Tasarısı hazırlanmasında çalışanların kabul edemeyecekleri bir diler tutumdur.

1947 yılında işçi sendikaları içinde planlanan bu anti demokratik tutum, 1963 yılına kadar toplumda gereksiz gerilimlerin doğmasını önlenememişken, hiçbir işe yaramamıştır. Geçmişte yaşanan bu örnekten ders almak gerekirken, toplumda yeni gerilimlerin doğmasına yol açacak şekilde kamu çalışanlarına karşı yapılan saldırıların da savunulabilir bir yan olmayacağı inandırıcıdır.

Özelleştirme sürecinin kendisinin başlangıcına bir amaç haline getirilmesi kamu idaresinin tasfiyesi ülkemizin ekonomik gelişmesi, istihdam ve üretim açısından telafisi imkansız zararları doğmasına yol açacaktır.

Dünyanın yarın olduğu, en büyük felaketlerden birisi olarak tanımlanan II. Dünya Savaşı'na giden yolda, demokrasilerin Almanya ve İtalya'da araçlara kayması en büyük nedeninin toplumlarında 1929 ekonomik bunalımını yaratmış olduğu çöküntünün yattığı bugün bilimsel bir doruk olarak kabul edilmektedir.

Sava sonrası nda dünyanın bir kez daha böyle bir felakete karşı a mamas için klasik liberal devlet, sosyal devlete, sosyal refah devletine doğru bir dönüşüm geçirmiştir.

Sosyal refah devleti, ekonomiye, kendi kurdu u işletmeler aracılığıyla yön vererek, piyasalar da tekelleri fiyatlandırılmaları n olmasına karşı düzenleyici bir rol görecektir.

Sosyal Devlet K T'ler aracılığıyla istihdam yaratacak, sanayile menin bölgesel dengesizlikler yaratmasını engelleyecektir.

K T 'ler aracılığıyla kamusal hizmetler finanse edilecektir.

Bu gerçekler bugün de geçerliliklerini korumaktadır. K T'lerin bugün zorda olmaları n nedeni gerekliliklerinin ortadan kalkması ndan değil, siyasi müdahalelerle yozlaşmış ve ekonomik akla aykırı yönetilmelerinden kaynaklanmaktadır. Nitekim bu gerçek, 2000 yılı Hükümet programında da ;

“K T'lerde yönetim özerkliği ini ve piyasa artları na uygun olarak çalışmaya başlamaya üzere, 233 sayılı HK 7de, merkezi yönetim ile K T 'lerin ilinin sadece finansal ve ekonomik verimlilik ve etkinlik denetimi ile sınırlandırılması, atama sürecinin de iştirilmesine, etkin bir performans değerlendirme sisteminin geliştirilmesine ve karar alma özerkliğinin sağlanması na yönelik düzenlemelerin yapılması na imkan verecek çalışmalar devam edilecektir“ sözleriyle açıkça ifade edilmiştir.

Dünyanın II. Dünya Savaşı ndan sonra görebildiğini Türkiye Cumhuriyeti 1930'lu yıllarda hayata geçirmeye başlanmıştır. Ülkemizde yaratılan alt yapı, yetiştirdikleri insan ve sermaye birikimi ile özel sektörü de yaratan Cumhuriyet Fabrikaları nın yok pahasına, adeta bir artlandırma içerisinde elden çıkartılmaları nın, Cumhuriyete yapılmış bir hak zı k olduğu inancına ta yoruz.

K T'ler Sosyal Devletin ekmek tutan elidir. Bu elin kesilmesine değil. 2000 yılı Hükümet programında yer almış olduğu gibi, özerkleştirilerek güçlendirilmeleri gerektiğini inancındayız.

Özelleştirme gündeme gelince devletin küçültülmesini savunanların özgür toplu pazarlık düzeninin olduğu bir ülkede toplu iş sözleşmelerine devletin müdahalesini istemeleri ideolojik artlanmanın tutarsızlığı nın somut ifadesidir.

Anayasanın 51.maddesi sosyal taraflara çalışmaya amaçlı kaynaklanan sorunları Toplu Sözleşmelerle normatif, kanun

niteli inde, objektif kurallar koyarak çözüme hakkı vermiştir.

Toplu Sözleşme hakkı ve özerklik olarak tanımlanan bu hak, bir ülkenin, demokrasininin gelişimlik düzeyini belirleyen temel ölçütlerden birisidir.

Konu özelleştirme olduğundan Devlet müdahalesinden yakan TÜSAD gibi kuruluşların, Toplu Sözleşme özerkliğinin bizzat Hükümet tarafından ayaklar altına alınması için Bakan'a mektup yazmalar tutarsızlıkların olduğu gibi demokrasiyi ancak kendilerine hizmet ettiği oranda içine sindirebildiklerini göstermektedir.

Stoklar altında, ekonomik krizin bedelini çalışanlara yüklemek için, fiyatların serbest piyasa enflasyon son hızla artmaya devam ederken ücretlerin dondurulması, Hükümetin bu doğrultuda bir tavır içerisine girmesi de demokrasi açısından düündürücüdür.

Daha açık söylemek gerekirse, yüce Meclisimiz ülkemizin Latin Amerika'da, Uzakdoğu'da örneklerini gördüğümüz gibi sosyal hakların baskı altına alınması, demokrasiyle ilgisi olmayan bir kalkınma modelinden yana olmadığını, demokratik hakların özgürce kullanıldığını, nimet-külfet dengesinin, sermayenin gücüne, medyanın baskısına göre değil, Anayasa'da yer alan sosyal adalet ilkesi doğrultusunda da tutulduğunu demokratik modelden yana olduğunu göstermektedir.

Tüm bu nedenlerle, Sosyal Devleti zayıflatmaya yönelik ekonomik, sosyal gelişmelerin durdurulması, Güvencesi Yasası, KTT'lere özerk statü sağlayacak şekilde 233 Sayılı KHK'nin değiştirilmesi, KTT'lerin özelleştirilmesinin durdurularak rehabilite edilebilmeleri, kamu çalışanlarına grevli, Toplu Sözleşme sendika hakkının tanınması, çağdaş demokrasi, Sosyal Hukuk Devletinin önündeki engellerin ortadan kaldırılması için gereğini yapmasını dileriz.

Tekrar kronolojiye dönecek olursak; Sendika SEKA gerçeğini sıralan bir şekilde Özelleştirme Nedir? Broürünü 1992 tarihinde yayımlayarak, Özelleştirme Çözümü Panelini 25 Aralık 1993 tarihinde i veren örgütleri dahil tüm tarafları bir araya getirerek, Düünden Bugüne SEKA kitabını Seluloz- /K GEM ortaklığı ile yayımlayarak, SEKA Kapatılmaz broürünü Seluloz- ve SEKA'da çalışan memurların üyesi olduğu Genel Sanayi Sendikasıyla 1998 tarihli kapatma kararına karşı mücadele ederken birlikte hazırlanmış yayımlayarak kamuoyuna duyurmaya çalışmıştır.

Ayrıca Sendika düzenli bir şekilde TMMOB tarafından düzenlenen 2. Ulusal Ka t Sempozyumu (TMMOB 24-25 Kas m 1995 SAPANCA), 3.Ulusal Ka t Sempozyumu (TMMOB 14-15 Kas m 1997 Kocaeli Sanayi Odas) 4.Ulusal Ka t Sempozyumu (TMMOB Bildiriler Kitab 20.12.2002 ZM T) tamamlanabildiriler sunarak Kamuoyunu bilgilendirmeye çalımlardır.

III- SEKANIN KAPATILMASI VE 51 GÜNLÜK D REN

Ekim ayında Kocaeli'ni ziyaret eden Say n Bakan Recep Tayip Erdoğan SEKA kapatılacak dediğinde Kocaeli halkı, SEKA'ı, sendika yöneticileri ok oldu. Say n Bakan bu aç kılamay yapana kadar, bakan Orman Bakan Osman Pepe olmak üzere, Kocaeli'nin iktidar partisi Bakanlar, milletvekilleri SEKA'nın kapatılmayacağını, SEKA'daki arazinin getireceği büyük rantın birilerinin ihtahını kabarttığını ancak heveslerinin kursaklarında kalacağını söylüyorlardı.

SEKA gerçeğini bilerek ya da bilmeyerek tek cümleyle en özlu aç kıllayan AKP 'li belediye bakanı oldu. Say n Bakan özette SEKA bizi ayıyor, SEKA'nın kapatılması IMF politikalarının bir gereğidir diyordu.

SEKA'nın kapatılması kararın alanların minarenin kılıfını çok önceden hazırlamış oldukları ise, basına sızdırıldıkları bilgilerden anlaşılmaktadır. Kapatmaya gerekçe olarak, 1998 yılında dönemin Belediye Başkanı Sefa Sirmen'in özelleştirme idaresine yazmış olduğu bir yazıyla, o yazının neredeyse noktasına virgüline kadar aynı olan imdiki Belediye Başkanı brahim Karasmano lu'nun yazmış olduğu yazılar gösterilmiştir.

Bu yazılarda iki Belediye Başkanı da SEKA'nın kent içinde kaldığını, çevre kirlenmesine neden olduğunu, kent içi trafik akışını olumsuz etkilediğini ileri sürüp, arazinin park yapılması için kendilerine devrini istemiştir. ki belediye başkanının bu yazılarla doğru mu diye hiçbir ara tırma inceleme yapmayan Özelleştirme dairesi, Belediye Başkanların yazışmasında, SEKA'nın teknolojisinin eskidiğini, zarar ettiğini, üretimi sürdürmesinin çevreye büyük zararlar verdiğini, ar tma tesisinin bulunmadığını, satılması halinde ar tma tesisinin de kurulamayacağını, hatta SEKA'nın Kocaeli'de kanser vakalarına neden olduğunu iddiaların da ekleyerek SEKA'nın kapatılmasının arsaların da Büyük ehir Belediyesi'ne devrine, 27 Ocak 2005 tarihinde fabrikaların boşaltılmasına karar vermiştir.

Bu karara karar SEKA i çisi 14 Aral k'ta sendikayla birlikte eylemlere ba lam t r. SEKA direni ini anlayabilmek için SEKA'l n n eyleme ba larken ortaya att iki temel argüman an msamakta yarar var diye dü ünüyorum. SEKA'l 14 Aral k 2004 tarihinde "Ferman IMF 'ninse Fabrikalar Bizimdir" diye soka a dökülüyor ve o güne de in

kendilerine söz veren siyasileri kastederek, siyasilerden vermi olduklar namus sözüne sahip ç kmalar istiyordu.

"Ferman IMF 'ninse Fabrikalar Bizimdir" sözü siyasi iktidara, ekonomik sosyal politikalar n olu tururken, tek dikkate alaca n güç uluslar aras finans kurulu lar de ildir. Demokratik bask grubu olarak biz de var z, sendikalar da var, demokrasinin gere i bu güçleri de dikkate al anlam na gelirken, siyasilerin vermi olduklar , sözlere yap lan vurgu, seçmen olarak beni koyun yerine koyma, bana vermi oldu un sözün takipçisiyim, vermi oldu un sözün gere ini istemek benim vatanda olmamdan gelen bir hakt r, anlam na geliyordu.

SEKA'l 14 Aral k'tan sonra her gün Kocaeli Büyük ehir Belediyesine yürüdü. Bir yandan SEKA gerçe ini anlatmak, öte yandan bu ülkede bir ey olmaz diyenleri, kent dinamiklerini harekete geçirebilmek için "Bir nefesten bir f rt na do ar ", "SEKA zmit, zmit SEKA 'd r" diye hayk rmaya ba lad .

SEKA'l n n sesini zmit'in içerisine hapsedmek yok saymak isteyenlere inat, SEKA'l nefesini üfürmeye devam etti. 8 Ocak'ta "Ferman IMF 'nin Fabrikalar bizimdir" mitinginde zmiti SEKA 'n n rengi olan mavi beyaza bo du. Miting alan nda konu malar bitmi , kat lanlar gitmi olmas na kar n, saatlerce, birbirine kilitlenip, slogan atarak halaylar çekerek kararl l n ortaya koydu.

Kurban Bayram n SEKA zmit letmesinde kar layan SEKA'l o tarihten itibaren 51 gün fabrikalar ndan d ar ç kmadan, Dünyada e ine az rastlan r bir direni ba latt .

51 gün boyunca SEKA hakk nda söylenen yalanlar , Özelle tirme gerçe ini, Türkiye'ye hatta Dünyaya anlatt .

SEKA somutunda as l olan devletin, üretim sürecinde kamu yarar n gözeterek Anayasan n 5. maddesinde belirtilen görevlerini yerine getirip getirmemesi oldu unu vurgulad . Devlet, piyasalarda tekel olu umunu engellemek, talebin yüksekli ine ba l yapay fiyat art lar n n önüne geçmek ve bu yolla kamu yarar n korumak için üretmi oldu u ürünlerle piyasalarda düzenleyici bir rol oynar diye hayk rd .

Devletin bu fonksiyonundan vazgeçmesi, piyasayı tümüyle yerli, yabancı üreticilere terk etmesi, talebe bağlı yapay yüksek fiyatlara, kamunun teslim olması, bu alanda kamusal yararın korunmasını bırakılması anlamına geleceğini ortaya koydu.

SEKA'nın sesine Türkiye'de emekten yana olan, kendisini muhalifim diye tanımlayan sandan soluna herkesten ses geldi. Türkiye'de muhalefet güçleri SEKA'yla dayanışma için adeta seferber oldu.

Kocaeli Tabip Odası, kâğıt üretiminde kullanılan kimyasallar da inceleyerek hazırlanmış olduğu raporunda, SEKA'nın havaya sadece su buharı verdiğini, SEKA'nın kanser olaylarının artmasına neden olduğunu iddiasının büyük bir çarpıtmaya olduğunu ortaya koydu.

SEKA direnişinin ülke genelinde duyulmasına büyük bir katkı sağlayan, SEKA ziyaretleri belli bir amaçla geldikten sonra SEKA'ı bir başka sloganla, özelleştirmeye karşı olanlara karşı yapmaya başladılar. *“Her yer SEKA her yer direniş”*

Bu karşı en anlamlı karşıtların TEKEL içisinde buldu. TEKEL, Malatya, Yozgat, Adana içileri, *“Her yer SEKA, her yer direniş”* sloganlarıyla i yerlerine kapandı, Bakanın otobüsünün önünü kesti.

SEKA direnişini, ülkenin gündemine oturunca siyasiler, her zaman olduğu gibi Anayasada hukuk devleti yazdığından, bir hukuk devletinde yargı organlarının önünde olan bir dava hakkında açıklama yapmamasının siyasi bir skandal olduğunu nedense unutup, Maliye Bakanından başlayarak peşpeşe açıklamalar yapmaya başladılar.

Başta Sayın Bakan olmak üzere, tüm yetkililer SEKA gerçeğini perdeleyen rakamları abartan açıklamalar yapmaya SEKA'yla gözdağı vermeye çalıştılar.

18ubat tarihinde bu gözdağı fiili müdahaleye dönüştü. SEKA'ya kolluk güçleri girip fabrikayı boşaltmaya çalıştılar. SEKA içisi kendisini mekanik atölyeye kilitlerken e ve çocukları canlarını yok sayarak kendilerini kolluk güçlerinin önüne attılar. Polis iki saatlik bu denemeden sonra çekilmek zorunda kaldı.

SEKA içileri gün geçtikçe daha çok *“Her yer SEKA her yer direniş”* sloganına vurgu yapmaya artk SEKA'nın kapısının önündeki destek ziyaretlerinin sorunu çözmeye yetmediğini anlatmaya çalıştılar.

TÜRK- Ba kanlar Kurulu 1 Mart 2005'te SEKA gündemiyle Kocaeli'de toPlandı . 6 saat süren toplantı dan sonra 4 Mart 2005'te fabrikalar terk etmemek kararı alındı . Daha etkin ve sürekli eylem bekleyen SEKA i çisinde bu karar hayal kırıklığı yaratsa da önemli bir adım olarak görüldü.

SEKA'nın kendisinin fabrikaya kapatmasından 51 gün sonra SEKA zmit letmesinin, işçileri, işletme hakkıyla birlikte Kocaeli Büyükşehir Belediyesine devir edilmesi, kapatma kararının kaldırılması, satışa çıkan makinelerin satışının durdurulmasını içeren protokol önerisi geldi. Öneri, işçilerce oylandı ve kabul edildi.

51 gün süren SEKA i çisinin iki temel talebi vardı . SEKA zmit letmesinin üretime devam etmesi, çalışanların da işlerinin korunması .

İşçilerin istihdam hedefine ulaşılması . SEKA zmit letmesi üretse de üretmese de SEKA işçileri Kocaeli Büyükşehir Belediyesinde istihdam edilerek işsiz kalmayacaklardır .

Bu sonuca bakarak SEKA işçilerini davaya iş karlı sattıkları , ya da sendikaların işçileri kandırması , sattıkları işleri sürülerek 51 günlük direnişle tirilmeye başlandı .

Ele tirilere kusuz saygılıyız . SEKA direnişini hatasızyla sevabıyla tarihe mal oldu. Ancak altın çizmekte yarar var.

700 işçiden 20 yıldır bu ülkede uygulanan özelleştirme politikalarının durdurulmalarını , SEKA'nın kapısına gelip desteğimiz arkanızdadır diye özetlenebilecek bir dayanışmayla bekleyenler için SEKA direnişini gerçekten de bir hayal kırıklığıdır .

Ancak en kötü koşullarda dahi direnmenin meşru zemininin bu ülkede bulunduğunu, direnişin risk almak anlamına geldiğini, bu riski almaya hazır işçiler sendikalar bulunduğunu özelleştirme altındaki yatan gerçeklerin ancak, özelleştirmeye karşı fabrikalardan mücadele ederek anlatılabileceğini ve 700 işçinin başlattığı direnişin aaaa da anlatacağı öyküde olduğu gibi bunu diye başarmakla sorunları bir destekle, ülke genelinde sonuç getirmesinin olanaklı olmadığını görmek isteyenler için büyük dersler vardır .

Gerçekten de SEKA direnişinden alınacak çok fazla ders vardır . Bir kez daha tekrarlayalım ;

SEKA zmit i çilerinin kapatma karar na kar ba latt klar mücadele ülke genelinde yank lanm t r. ktidardaki siyasi partinin d ndaki ayr ms z tüm siyasi partiler SEKA'ya gelip SEKA i çisiyle dayan ma içerisinde olduklar n , SEKA'n n kapat lmmas gerekti ini ifade ettiler. Sanatç lar, yazarlar, bilim adamlar , yabanc gazeteciler, kendilerini ç kard klar dergi isimleriyle tan mlayan gruplar, k saca siyasi iktidara kar olanlardan düzene kar olanlara kadar uzanan bir çizgide, SEKA kap s muhalefetin SEKA i çisiyle dayan mas n dile getirirken kendilerini de ifade ettikleri bir platforma dönu tü.

SEKA direni i özelle tirmenin ya ma oldu unu,

SEKA'n n üreterek ya ayabilece ini,

Özelle tirmenin özünde kamu hizmetlerinin tasfiyesi anlam na geldi ini ortaya koydu.

SEKA direni iyle özelle tirmenin tek seçenek olmad kamusal kaynaklar n yok pahas na sat lmas yoluyla bir kaynak transferi yapıld SEKA'n n da içerisinde yer ald K T'lerin ça da bir yönetim anlay na kavu turulup siyasi bask lardan ar nd r lm bir yönetim sistemiyle teknolojileri de yenilenerek yeniden üretim yapar hale getirilmelerinin, bu kurulu lar n yeniden sanayinin öncü kurulu lar haline gelmelerinin olanaklı oldu u bir kez daha vurgulandı .

Ne var ki bu alternatifte s rt n dönmekte srarlı siyasi iktidar n yüzünü emekten yana güçlere döndürebilmesi sa lanamad . SEKA i çisinin anlaml buldu um '*Her yer SEKA her yer direni*' slogan yank s n sadece Tekel i çisinden buldu. Sadece Tekel i çisi '*SEKA k v l c m biz ate olaca z*' diye SEKA 'n n kap s na gelmeden kendi bulundu u alanda en anlaml , en önemli ve etkili dayan man n gösterilebilece i örne ini verdi. Di er SEKA dostlar ise dayan malar n "*arkan z day z*" demekle s n rland rd .

Masal bu ya; Kar≥ ncalar ordusu ormandan geçerken bir fil onlar≥ fark etmeyip üzerlerine basarak geçmiş. Binlerce kar≥ nca ezilmiş. Kar≥ ncalar≥ n komutan≥ krallar≥ n≥ aray≥ p, filin üzerlerinden geçtiğini, kay≥ plar≥ n≥ n çok büyük olduğunu söyleyince kral çok sinirlenmiş "Biz kar≥ ncay≥ z, üretenler ordusuyuz , takip edin fili, gittiği yerde sald≥ racağ≥ z. Tüm kar≥ ncalar≥ toplay≥ p yan≥ n≥ za geliyorum" diye kükremiş. Fil ise gelişmelerden habersiz serinlemek için göle girmiş. Kar≥ ncalar tüm güçlerini toplay≥ p file sald≥ rm≥ şlar. Bir anda filin s≥ rt≥ simsiyah kar≥ nca kesilmiş. Fil

sırtındaki karıncalar hareketleriyle kaşınıp silkenince ise tüm karıncalar göle dökülmüş, sadece bir karınca filin boynuna tutunmuş düşmemek için büyük bir çaba gösteriyor, filin boynunda sallanmıyor yormuş. Göle düşen karıncalar onun filin boynunda asılı olduğunu görünce alkışlarla tempo tutup hep bir ağızdan 'Boğ onu, boğ onu' diye bağlamaya başlamışlar.

Ne yazık ki, SEKA kapısında SEKA içisine verilen destek fiilin boynunda asılı duran karıncaya verilen desteğe dönüş müdür. SEKA direnişinin başlangıcında çok anlamlı ve gerekli olan bu destek, artık nitelik de i tirmeli Tekel içisinin önünü açtıkça amaya sızıp, içişin fi "**Her yer SEKA, her yer direniş**" sloganına ketemi eüründürüp, Tekel içisinin yaptığını bir an önce yapmalıydık. içişin fi, emekten yana güçler, dayanışma bu amaya sızabilirseydi o zaman karıncalar ezen fil, en azından bastırılmaya yere dikkat etmek zorunda kalacaktı.

SEKA içisi, bu gerçeği çok önceden 23 Haziran 1990 tarihinde yapılan birlik ve dayanışma yürüyüşü ve mitinginde, "*Tek tek i yerlerinde grev ve eylem yapmakla, her sendikandan "gemisini kurtaran kaptan" anlayış ile davranması ile sonuç al namadın, al namayacağını gördü ümüz için toplandı, birlik olalım dedik. Bata Türk-olmak üzere Sendika Genel Merkezlerinde görev almış sendikacılar da uyararak, sorunlarımızı ve bize sahip çıkmaları gerektiğini anlatmak için toplandı ve birlik olalım dedik.*" Sözleriyle Dile getirmişti. 1990 tarihinden bugüne SEKA içisi ve onun gibi özelle tirmeye karşı mevzii mücadelesi veren işçilerin meydanlarda haykardıkları bu dilekleri kabul görmüş olsaydı belki de bugün özelle tirmeler bu ülkede tarih olmuş olacaktı.

Sonucun sonucu, ülkemizde işçilerin üretimi olduğu sosyal ekonomik politikanın siyasi karlı programla tirmesi siyasi bir hareket doğurmadan, özelle tirme adı altında yürütülen cepheden saldırıya, kıvrılmadan, bahane üretmeden, risk almaktan korkmadan cepheden bir karşı duru örgütlenmeden başlı olmak olanaklı değildir. SEKA içisi 51 günde bu çarpak gerçeği bir kez daha ortaya koydu için, sadece bu nedenlerle de olsa tarihe geçmeyi hak etmiştir.